

SNOEK

ONDER DE LOEP

Snoek zwemt in elke sloot 'om de hoek', maar blijft een vis die bij velen tot de verbeelding spreekt. Zijn bek vol scherpe tanden én de verhalen over verdwenen watervogels en aangevallen zwemmers maken *Esox lucius* tot een vis waar je niet snel over uitgepraat raakt. Daarom zetten we in dit artikel een paar interessante snoekweetjes voor je op een rijtje.

TEKST: REDACTIE > FOTOGRAFIE: JANNY BOSMAN

>> BESCHEIDEN PORTIES

Hoewel vis bovenaan het menu staat, is de 'groenjas' – zeker bij een lage visstand – ook niet vies van andere voedselbronnen zoals insecten, kikkers, ratten en jonge watervogels. Op YouTube staan diverse filmpjes van eigen bodem waarin je snoek een jonge meerkoet, eendenkuiken of zelfs een fuut ziet pakken. Overigens vallen de porties meestal wel mee: 's zomers verorbert een snoek gemiddeld zo'n 3% van het eigen lichaamsgewicht per dag en in de winter nog minder. Voor de beeldvorming: een snoek van 80 cm lang en zo'n 4 kg zwaar eet op een zomerdag circa 120 gram vis, wat neerkomt op twee blankvoorns van 17 cm. Zou dezelfde snoek een brasem van 30 cm pakken, dan heeft hij of zij daar al gauw voor twee tot drie dagen genoeg aan.

Snoeken zijn opportunisten die ook jonge watervogels niet versmaden.

>> KANNIBALEN

Het is absoluut geen fabeltje dat snoeken hun eigen soortgenoten eten. Al zodra ze zo'n 2 cm lang zijn, staan de broertjes en zusjes ook op het menu. Ook daarna blijft het oppassen: in wateren met weinig waterplanten en andere schuilgelegenheid worden de meeste snoekjes in het eerste levensjaar al door grotere soortgenoten verorberd. Die eten zo niet alleen voor een volle buik, maar ook voor een toekomst met minder soortgenoten (lees: voedselconcurrenten). Grote exemplaren schromen bovendien niet om een relatief grote soortgenoot te pakken. Snoeken kunnen vissen tot wel 75% van hun eigen lengte naar binnen werken – al duurt het verteren dan soms weken en kan dit bij 'verslikken' ook tot de dood leiden.

Zowel op hele jonge als op latere leeftijd staan soortgenoten op het menu.

Met hulp van receptoren in de kop en het reukorgaan kan snoek ook 's nachts en zelfs bij blindheid nog effectief jagen.

>> BLINDHEID GEEN PROBLEEM

Snoek is primair een zichtjager die vanuit een hinderlaag toeslaat zodra een prooi voorbij zwemt. Levert dat te weinig op, dan gaat de snoek zelf actief op jacht. Overigens zijn de ogen voor een hap eten niet per se noodzakelijk: zelfs blinde snoeken kunnen prima overleven! In de kop liggen namelijk gevoelige organen die reageren op drukverschillen in het water, waardoor snoek zelfs in het donker of bij blindheid prooien kan pakken die dichtbij de kop bewegen. Daarbij speelt ook het zijlijnorgaan een belangrijke rol: hiermee schat de snoek de bewegingsrichting, snelheid en grootte van de prooivis in en op basis daarvan het meest geschikte aangrijpingspunt. Bovendien is er nog het reukorgaan dat snoek in staat stelt om een dode vis te vinden. Zo komt het dat tijdens visserijkundige onderzoeken van Sportvisserij Nederland weleens snoeken – veelal grote, oude exemplaren – worden gevangen die aan beide ogen stekeblind zijn, maar verder in een prima conditie verkeren.

Al in het eerste levensjaar kan snoek een lengte van 22 cm halen.

FOTO: JELGER HEKDER

>> TOT 140 CM LENGTE

Onder doorsnee omstandigheden bereikt de snoek in het eerste jaar een lengte van 22 cm. Aan het eind van het vierde levensjaar wordt een gemiddelde lengte van 55 cm aangetikt. Tegenwoordig gaan we er van uit dat de snoek maximaal 140 cm lang kan worden bij een gewicht van zo'n 45 pond. Het officiële BNRZ-record snoek staat sinds oktober 2019 op 138 cm (zie www.bnrz.nl). Dat betrof trouwens zonder enige twijfel een vrouwtjessnoek. Vrouwtjes worden gemiddeld ruim 7% langer dan mannetjes bij dezelfde leeftijd – op hogere leeftijd kan dit verschil nog groter worden. Over het algemeen wordt een mannetjessnoek niet langer dan 80 tot 90 centimeter. Uit verschillende onderzoeken blijkt daarnaast dat vrouwtjessnoeken ouder worden dan mannetjes: respectievelijk maximaal 25-30 jaar tegenover maximaal 16 jaar.

>> AANHECHTINGS-ORGAAN

Snoek paait in het vroege voorjaar (vaak in maart) en daarbij produceert een vrouwtjessnoek van 85 centimeter 80.000 tot 250.000 eitjes. De 2,5 tot 3 mm grote eitjes zijn kleverig en plakken daardoor goed aan plantmateriaal, zodat de eitjes niet wegzakken in een zuurstofarme modderlaag. Bij het uitkomen zijn de embryo's 7,5 tot 10 mm lang en direct in staat om te zwemmen. In die eerste zwemfase hecht het snoekbroed zich nog regelmatig vast aan takjes en planten met hulp van een speciaal aanhechtingsorgaan onderop de kop. De reservestoffen uit de dooierzak zijn na twee weken verteerd, waarna de juvenielen beginnen met het vangen van prooidiertjes. Aanvankelijk zijn ze niet zo succesvol, maar ze leren snel. Vanaf een lengte van 2 cm jagen ze al effectief op watervlooien, roeipootkreeftjes, muggenlarven en niet veel later ook op vlokreeften en waterpissebedden. Zodra ze 4 tot 8 cm zijn schakelen ze over op visjes, waarbij in het begin kannibalisme de boventoon voert.

Via het speciale aanhechtingsorgaan plakken net uitgekomen snoekjes zich vast aan waterplanten.

>> INDIVIDUEEL HERKENBAAR

Elke snoek is individueel herkenbaar. Door goed te kijken naar de tekening en andere uiterlijke kenmerken – zoals littekens – komen dubbelvangsten regelmatig aan het licht. Loop de foto's van je snoekvangsten er maar eens goed op na. Grote kans dat jij en je vismaten bepaalde snoeken al vaker hebben gevangen dan je doorhebt. Hoe groter de snoek, hoe makkelijker het doorgaan wordt om een dubbelvangst te 'matchen'. Een mooi voorbeeld van zo'n 'gedoubleerde' snoek, is het exemplaar van 130,5 cm dat Igor Vucenic ving. Als liefhebber van het pelagisch vissen had hij contact met vader en zoon John en Joffrey Vanalken, twee fanatieke Belgische roofvissers die hoofdzakelijk in Nederland vissen. Bij het uitwisselen van kapitale vangsten, ontdekten de heren al gauw deze dubbelvangst. John bleek de vis – die los van het formaat ook goed te herkennen is aan een beschadiging van de rugvin, de opvallend slanke bouw en het strepen- en vlekkenpatroon – vijf weken na de vangst van Igor ook te hebben gevangen. En het verhaal wordt nog gekker: een maand dáárna ving John deze monstersnoek opnieuw!

Elke snoek is uniek en daarmee zijn dubbelvangsten goed te ontdekken.